

EXPUNERE DE MOTIVE

A. MOTIVUL EMITERII ACTULUI NORMATIV

1. Contextul și necesitatea reglementării

România este un stat al cărui destin istoric a fost marcat de existența unor comunități românești dincolo de granițele sale actuale, comunități care au păstrat, adesea cu prețul unor sacrificii imense, identitatea națională, limba, credința și tradițiile românești. Românii din Republica Moldova, din Ucraina, din Ungaria, din Serbia, din Bulgaria și din alte state au trăit și continuă să trăiască sub presiuni de asimilare, discriminare sau chiar represiune, în contexte politice și sociale care au îngreunat ori au împiedicat exercitarea liberă a identității lor naționale.

Statul român are nu doar un interes, ci și o obligație morală și constituțională de a recunoaște, de a onora și de a sprijini persoanele care s-au angajat cu dăruire în apărarea acestor comunități.

În prezent, sistemul național de decorații, reglementat prin Legea nr. 29/2000 privind sistemul național de decorații al României, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu cuprinde o distincție specifică dedicată recunoașterii meritelor în domeniul apărării identității românești dincolo de granițele statului. Deși există ordine și medalii cu caracter general, niciuna dintre acestea nu are o orientare tematică explicită care să marcheze sacrificiul, curajul civic și perseverența în apărarea comunităților românești din afara granițelor României. Această lacună legislativă impune o intervenție normativă care să creeze un instrument simbolic adecvat și relevant.

2. Ilie Ilașcu – simbol al rezistenței pentru identitate și libertate

Propunerea legislativă își propune să instituie Medalia „Ilie Ilașcu”, o distincție onorifică inspirată din viața și lupta unuia dintre cei mai reprezentativi martiri ai cauzei românești din spațiul ex-sovietic. Ilie Ilașcu, cetățean român originar din Republica Moldova, a fost arestat în 1992 de către autoritățile separatiste ale regiunii transnistrene, sprijinite de Federația Rusă, și a suferit nouă ani de detenție în condiții inumane, sub amenințarea permanentă a execuției, exclusiv pentru că a militat pentru unitatea și identitatea românească a Republicii Moldova.

Cazul Ilie Ilașcu a fost judecat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, prin hotărârea din 8 iulie 2004 în cauza Ilașcu și alții împotriva Moldovei și Rusiei (cererea nr. 48787/99), a constatat că atât Federația Rusă, cât și Republica Moldova au încălcat drepturi fundamentale garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în special dreptul la libertate și la siguranță, dreptul la un proces echitabil și interzicerea torturii. Această decizie a devenit un punct de referință în jurisprudența europeană privind răspunderea statelor pentru acțiunile entităților separatiste aflate sub influența lor.

Prin instituirea Medaliei Naționale „Ilie Ilașcu”, statul român recunoaște nu doar sacrificiul personal al acestui om, ci și valoarea simbolică universală a luptei pentru

identitate națională, libertate și demnitate umană. Medalia devine, astfel, un instrument de recunoaștere publică a tuturor celor care urmează un drum asemănător, anume cetățenii care se opun asimilării forțate, discriminării sau represiunii.

3. Insuficiențele legislației în vigoare și necesitatea noii reglementări

Legislația actuală în materia decorațiilor naționale nu oferă instrumente adecvate pentru recunoașterea contribuțiilor specifice în domeniul apărării identității românești dincolo de granițe. Legea nr. 29/2000, deși stabilește un sistem coerent de ordine și medalii, are un caracter generalist, acordând prioritate meritelor militare, diplomatice sau economice, fără a dedica un instrument distinct problemei specifice a protejării comunităților românești istorice și a diasporei. De asemenea, sistemul actual nu cuprinde o distincție care să recunoască explicit curajul civic manifestat în contexte de persecuție, detenție sau represalii pentru apărarea identității naționale.

Propunerea legislativă vine să umple acest gol normativ, creând o distincție cu o identitate clară, cu criterii de acordare bine definite, cu o procedură transparentă de nominalizare și cu o deschidere expresă atât pentru persoane fizice, cât și pentru entități juridice. Aceasta reprezintă o intervenție legislativă necesară, proporțională și bine fundamentată în raport cu realitățile sociale și istorice actuale.

4. Principiile de bază și finalitatea reglementării

Propunerea legislativă se întemeiază pe mai multe principii fundamentale. Primul este principiul recunoașterii și al reparației simbolice, prin care statul român își asumă în mod explicit răspunderea morală de a onora persoanele care au acționat în beneficiul comunităților românești din afara granițelor, indiferent dacă acestea au beneficiat sau nu de sprijin instituțional la momentul faptelor. Al doilea este principiul incluziunii, concretizat prin faptul că medalia poate fi acordată atât cetățenilor români, cât și cetățenilor străini, atât persoanelor fizice, cât și entităților juridice, reflectând astfel caracterul universal al valorilor pe care le promovează.

Al treilea principiu este cel al transparenței și al legitimității democratice, asigurat prin procedura de nominalizare care implică propuneri motivate din partea unor autorități publice reprezentative. Al patrulea principiu este cel al corelării cu jurisprudența europeană în materia drepturilor omului, distincția recunoscând explicit și curajul civic în apărarea libertăților fundamentale în fața represiunii sau a persecuției.

Finalitatea reglementării este multiplă: consolidarea sentimentului de solidaritate națională al românilor de pretutindeni, stimularea angajamentului civic al persoanelor și organizațiilor active în protejarea identității românești, creșterea vizibilității internaționale a valorilor democratice promovate de România și crearea unui precedent simbolic important prin care statul român recunoaște oficial suferința și sacrificiul celor care au apărat cauza românească.

B. IMPACTUL SOCIOECONOMIC

1. Efecte sociale

Instituirea Medaliei Naționale „Ilie Ilașcu” va genera efecte sociale pozitive semnificative, atât în interiorul României, cât și în cadrul comunităților românești din diaspora și din comunitățile istorice. Pe plan intern, distincția va contribui la consolidarea conștiinței publice cu privire la situația românilor dincolo de granițe, stimulând interesul societății civile, al mediului academic și al presei față de problemele cu care se confruntă aceste comunități. Acordarea periodică a medaliei va genera evenimente publice de referință care pot stimula dezbaterile democratice privind politicile față de diaspora.

Pe plan extern, medalia va transmite un mesaj clar comunităților românești din afara granițelor că statul român îi recunoaște, îi prețuiește și este solidar cu eforturile lor de conservare a identității naționale.

De asemenea, prin faptul că distincția poate fi acordată și cetățenilor străini sau entităților juridice din alte state, propunerea legislativă contribuie la consolidarea relațiilor României cu parteneri internaționali care împărtășesc valorile democrației, libertăților fundamentale și protecției minorităților naționale.

2. Efecte economice și de mediu de afaceri

Impactul economic direct al propunerii legislative este limitat, distincția având un caracter preponderent onorific și simbolic. Nu se prevăd alocații financiare, pensii sau alte beneficii materiale pentru beneficiarii medaliei.

Nu există efecte anticipate negative asupra mediului de afaceri sau asupra mediului înconjurător. Propunerea legislativă nu instituie obligații sau restricții pentru operatorii economici și nu modifică regimul fiscal sau comercial aplicabil niciunei categorii de entități.

C. IMPACTUL FINANCIAR ASUPRA BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT

1. Estimarea impactului pe termen scurt (anul curent)

Propunerea legislativă nu generează cheltuieli bugetare semnificative pe termen scurt. Costurile asociate implementării inițiale a legii vizează, în principal, elaborarea, adoptarea și publicarea hotărârii de Guvern prin care se va asigura pregătirea și emiterea Regulamentului, prin care se vor stabili descrierea medaliei, modelul și elementele sale distinctive, procedurile de înaintare a propunerilor, criteriile de acordare și cazurile de retragere. Aceste activități se vor realiza în cadrul resurselor existente ale ministerelor de resort, fără a necesita alocări bugetare suplimentare.

2. Estimarea impactului pe termen lung (5 ani)

Pe un orizont de cinci ani, cheltuielile asociate acordării Medaliei Naționale „Ilie Ilașcu” vor rămâne reduse și previzibile. Nu se anticipează necesitatea creării de structuri administrative noi sau de posturi suplimentare în cadrul autorităților publice implicate în procedura de nominalizare și conferire. Activitățile de evaluare a propunerilor și de emitere a decretelor prezidențiale se integrează firesc în activitatea curentă a instituțiilor

competente. Nu se identifică surse noi de venituri bugetare generate de această propunere legislativă, întrucât medalia are caracter exclusiv onorific. Propunerea este neutră fiscal și nu modifică structura veniturilor sau cheltuielilor bugetului general consolidat în mod semnificativ pe niciun orizont de timp analizat.

D. IMPACTUL ASUPRA SISTEMULUI JURIDIC

1. Implicații asupra legislației în vigoare

Propunerea legislativă se integrează armonios în sistemul normativ existent. Art. 7 din propunere prevede expres că dispozițiile legii se completează cu dispozițiile Legii nr. 29/2000 privind sistemul național de decorații al României, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în măsura în care nu contravin prezentei legi. Aceasta asigură coerența normativă și evită suprapunerile sau contradicțiile cu cadrul legal existent în materia decorațiilor naționale.

Nu este necesară abrogarea expresă a niciunei reglementări în vigoare, întrucât propunerea legislativă nu vine în conflict cu nicio normă anterioară, ci creează un instrument nou, adițional, cu o identitate și o destinație tematică proprie. Procedura de conferire a medaliei, descrisă la art. 4, respectă principiile ierarhiei constituționale, decretul prezidențial fiind emis de Președintele României, în conformitate cu atribuțiile sale constituționale.

2. Compatibilitatea cu reglementările comunitare

Propunerea legislativă nu intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii Europene, sistemul de decorații naționale constituind un atribut suveran al fiecărui stat membru, în conformitate cu principiul subsidiarității și cu tratatele fondatoare ale Uniunii. Nu există reglementări europene care să restricționeze sau să reglementeze sistemul național de decorații al statelor membre. Prin urmare, nu se impun măsuri de armonizare cu legislația comunitară și nu există riscul unor conflicte de norme cu acquis-ul european.

Cu toate acestea, trebuie subliniată compatibilitatea deplină a spiritului propunerii legislative cu valorile fundamentale ale Uniunii Europene, astfel cum sunt ele proclamate în art. 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană: respectarea demnității umane, a libertății, a democrației, a egalității, a statului de drept și a drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor aparținând minorităților. Recunoașterea meritelor în apărarea identității naționale a comunităților românești din afara granițelor se înscrie în logica valorilor europene privind protecția minorităților și promovarea diversității culturale.

3. Corelarea cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului

Propunerea legislativă se întemeiază, la nivel conceptual, pe jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în special pe hotărârea pronunțată în cauza Ilașcu și alții împotriva Moldovei și Rusiei (cererea nr. 48787/99, hotărârea din 8 iulie 2004). Prin această hotărâre, Curtea a reafirmat că statele semnatare ale Convenției Europene a Drepturilor Omului au obligația pozitivă de a proteja persoanele aflate sub jurisdicția lor de violările drepturilor fundamentale, inclusiv în situații în care controlul statal este exercitat indirect, prin sprijinirea unor entități separatiste. Recunoașterea prin medalie a persoanelor care au suferit pe nedrept pentru apărarea valorilor democratice și a

identității naționale constituie o expresie a responsabilității statului român față de propriii cetățeni și față de valorile consacrate de Convenție.

De asemenea, propunerea este compatibilă cu jurisprudența Curții privind libertatea de exprimare (art. 10 din Convenție) și libertatea de asociere (art. 11 din Convenție), întrucât criteriile de acordare a medaliei vizează tocmai acțiunile civice, culturale, educaționale sau mediatice exercitate în deplină conformitate cu aceste libertăți fundamentale.

E. CONSULTĂRILE DERULATE ÎN VEDEREA ELABORĂRII PROPUNERII LEGISLATIVE

Propunerea legislativă a fost elaborată luând în considerare experiența parlamentară a inițiatorului în domeniul relației cu comunitățile românești din diaspora și din comunitățile istorice. S-a avut în vedere, de asemenea, dezbaterea publică generată în spațiul civic și academic românesc cu privire la situația românilor din Republica Moldova și din alte regiuni în care identitatea românească a fost supusă presiunilor.

Elaborarea propunerii legislative a valorificat și documentele Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția), care analizează standardele europene în materia protecției minorităților naționale, precum și rezoluțiile Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind situația din Transnistria și drepturile comunităților românești din statele vecine. Propunerea este compatibilă cu recomandările formulate de aceste organisme internaționale în ceea ce privește obligațiile statelor de a-și proteja cetățenii și comunitățile cu care au legături etnice, culturale sau lingvistice.

F. ACTIVITĂȚILE DE INFORMARE PUBLICĂ PRIVIND ELABORAREA ȘI IMPLEMENTAREA PROPUNERII LEGISLATIVE

Inițiatorul va promova dezbaterea publică a propunerii prin mijloace specifice activității parlamentare, inclusiv prin participarea la emisiuni televizate și radiofonice, conferințe de presă, dezbateri organizate în cadrul societății civile și al comunităților românești din afara granițelor.

Se are în vedere o informare specială a organizațiilor reprezentative ale românilor din diaspora și ale comunităților istorice românești, ale căror reacții și observații vor putea fi avute în vedere în cadrul procedurii parlamentare. De asemenea, se preconizează că adoptarea propunerii legislative va genera o amplă dezbatere în spațiul public, cu efecte pozitive asupra conștiinței civice privind importanța solidarității naționale față de românii de pretutindeni.

Ulterior adoptării legii, informarea publică privind procedura de nominalizare, criteriile de acordare și ceremoniile de conferire a Medaliei Naționale „Ilie Ilașcu” va fi asigurată de Administrația Prezidențială și de instituțiile publice cu atribuții în domeniu, prin mijloacele de comunicare proprii și prin colaborarea cu mass-media.

G. MĂSURILE DE IMPLEMENTARE

1. Modificări instituționale și funcționale

Implementarea propunerii legislative nu necesită crearea de structuri administrative noi sau reorganizarea celor existente.

Principala măsură instituțională necesară este elaborarea, în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a legii, a hotărârii de Guvern prevăzute la art. 6, prin care vor fi stabilite detaliile tehnice și procedurale privind medaliala: descrierea fizică, modelul și elementele distinctive, procedurile de înaintare a propunerilor, criteriile de acordare și cazurile de retragere. Această hotărâre va fi elaborată în coordonarea Secretariatului General al Guvernului, cu consultarea instituțiilor menționate în lege.

2. Calendar de implementare

Etapile de implementare a propunerii legislative sunt clare și ușor de urmărit. În primele 90 de zile de la intrarea în vigoare a legii, Guvernul va adopta hotărârea de Guvern privind detaliile tehnice și procedurale ale medaliei. Ulterior adoptării hotărârii de Guvern, Administrația Prezidențială va putea deschide primul ciclu de nominalizări, iar primele conferiri ale Medaliei Naționale „Ilie Ilașcu” vor putea avea loc într-un cadru festiv și reprezentativ pentru valorile pe care distincția le onorează.

Propunerea legislativă nu impune termene limitative pentru frecvența acordării medaliei, lăsând la aprecierea autorităților competente ritmul și calendarul acestor ceremonii, în funcție de numărul și calitatea nominalizărilor primite. Aceasta asigură flexibilitatea necesară pentru ca distincția să fie acordată cu discernământ, menținând valoarea și prestigiul ei pe termen lung.

În temeiul art. 111 alin. (1) din Constituția României, republicată, vă adresăm rugămintea de a solicita Guvernului să comunice punctul de vedere asupra prezentei propuneri legislative.

INIȚIATOR:

Deputat AUR Ramona Lovin

LISTA
Susținătorilor propunerii legislative – Lege privind instituirea Medaliei „Ilie Ilașcu”

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
1.	SIMION GEORGE NICOLAE	AUR	
2.	VARȘAN CIPRIAN NICOLAE	AUR	
3.	COLEȘA ILIE-ALIN	AUR	
4.	Vulpoiu Dorcel	AUR	
5.	Constantinescu Daniela	AUR	
6.	POPESCU ANTONIO GABI	AUR	
7.	 I. I. I.	AUR	
8.	GURLUI SILVIU- OCTAVIAN	AUR	
9.	Lucian Florin PUȘCĂȘU	AUR	
10.	COMAN ANDREI	AUR	
11.	SOREN MUNCACIU	AUR	
12.	VIAGAR MONICA	AUR	
13.	BORDIAN ALEXANDRU	AUR	
14.	NEGOESCU MIHAI-BOGDAN	AUR	

LISTA
Susținătorilor propunerii legislative - Lege privind instituirea Medaliei „Ilie Ilașcu”

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
15.	CIPRIAN PARASCHIN	AUR	
16.	CIOBÎRȚI DANIEL - CĂTĂLÎN	AUR	
17.	BARSTAN TIBERIU CĂPĂRÎU	AUR	
18.	CĂLÎN GHE MATEI	AUR	
19.	ORAVEA SILVIU	AUR	
20.	ȚILEA DTRU	AUR	
21.	BARBĂNEȘU VALENTIN	AUR	
22.	POȘCĂȘU PETRE	AUR	
23.	IOSUB COSMIN TEODOR	AUR	
24.	VANĂȘĂ DAN	AUR	
25.	MIKAF LUCIAN	AUR	
26.	GHEORGHE IONEL	AUR	
27.	NĂȘIM-TUDOR CĂȘĂ	AUR	
28.	Prîsac Ionela	AUR	

LISTA
Sustinătorilor propunerii legislative - Lege privind instituirea Medaliei „Ilie Ilașcu”

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
29.	BOȘNIN CORNELIU	AUR	
30.	Nelaru Oltion	AUR	
31.	ANDREI GUȘĂ	AUR	
32.	Brayuseels Ramona	AUR	
33.	Emacke Aiana	AUR	
34.	POTOVICI FĂRĂ CORNEC	AUR	
35.	PASCARIU MIHAI-COSMIN	AUR	
36.	GHEORGHE MIHAI CLAJARU	AUR	
37.	MICĂU SAMUEL - DIRLIL	AUR	
38.	HRISTIU COSMIN	AUR	
39.	PĂUNESCU SILVIU-TITUS	AUR	

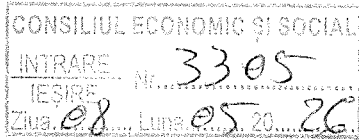
LISTA
Susținătorilor propunerii legislative - Lege privind instituirea Medaliei „Ilie Ilașcu”

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
1.	PETRIȘOR PEIU	AUR	
2.	Berean Ionuț	AUR	
3.	POTECU Stanicu	AUR	
4.	Petre George Corol	AUR	
5.	VASILE MARIAN	AUR	
6.	ROMAN MARIUS-VALENTIN	AUR	
7.	Lavric Sorin	AUR	
8.	ȘOICA CIPRIAN-ȘTI	A.U.R.	
9.	IACOB C. CIPRIAN	A.U.R.	
10.	VLAHU NICOLAE	AUR	
11.	ȘTEFĂA MIHAILA	AUR	
12.	TAUCEAN FERNANDES LUMINIȚA	AUR	
13.	Sanda M. Ionuț	AUR	
14.	Poșeze Teodora	AUR	

LISTA
Sustinătorilor propunerii legislative - Lege privind instituirea Medaliei „Ilie Ilașcu”

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
15	Vlăcean Viorica	AUR	
16	Andrei Dirlău	AUR	
17	Silgeanu Odeta	AUR	
18	Spau Dumitru	AUR	
19.	Plăeșu Lawrence	AUR	
20.	LUMIȚESCU CRISTINA - GABRIELA	AUR	
21.	CONSTANTINESCU ROSICA	AUR	
22.	GEAMĂNIU STEFAN	AUR	
23	SIPOS EUGENIA CRISTINA	AUR	
24	Stefănescu Daniela	AUR	
25	Ostoaie Chertil	AUR	

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENAT

CAMERA DEPUTAȚILOR

LEGE

privind instituirea Medaliei „Ilie Ilașcu”

Parlamentul României adoptă prezenta lege

Art. 1

(1) Se instituie Medalia „Ilie Ilașcu”, decorație care se conferă, în numele statului român, ca semn de recunoaștere a contribuției deosebite la apărarea identității românești în afara granițelor României, la promovarea limbii, culturii și tradițiilor românești, la susținerea drepturilor comunităților românești din diaspora și din comunitățile istorice, precum și la manifestarea unui curaj civic deosebit în apărarea valorilor democratice și a libertăților fundamentale.

(2) Medalia „Ilie Ilașcu” este acordată în onoarea și în memoria luptei pentru identitate națională, libertate și demnitate a lui Ilie Ilașcu și a celorlalți români care au suferit persecuții pentru apărarea valorilor democratice și a identității românești în afara granițelor României.

Art. 2

Medalia „Ilie Ilașcu” se acordă persoanelor care au contribuit în mod remarcabil la:

a) apărarea identității românești în afara granițelor României, inclusiv prin acțiuni de protejare a drepturilor persoanelor aparținând comunităților românești din statele vecine și din alte state, prin combaterea asimilării forțate, a discriminării sau a altor forme de negare a identității naționale;

b) promovarea limbii, culturii și tradițiilor românești, prin activități educaționale, culturale, științifice, artistice, religioase sau civice, desfășurate în diaspora sau în comunitățile istorice, ori prin proiecte cu impact semnificativ asupra imaginii României în lume;

c) susținerea drepturilor comunităților românești din diaspora și din comunitățile istorice, inclusiv prin demersuri civice, juridice, diplomatice, educaționale sau mediatice, care au condus la recunoașterea, protejarea sau extinderea drepturilor acestora;

d) manifestarea unui curaj civic deosebit în apărarea valorilor democratice și a libertăților fundamentale, în contextul apărării identității românești sau al protejării comunităților românești din afara granițelor, inclusiv în situații de persecuție, detenție, intimidare sau alte forme de represalii.

Art. 3

Medalia „Ilie Ilașcu” se conferă, prin decret, de către Președintele României, în conformitate cu prevederile art. 4 din Legea nr. 29/2000 privind sistemul național de decorații al României.

Art. 4

Medalia „Ilie Ilașcu” este o decorație civilă, fără caracter militar, care poate fi purtată la ceremonii oficiale, manifestări publice și alte evenimente.

Art. 5

În termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul aprobă, prin hotărâre, Regulamentul privind descrierea și acordarea Medaliei „Ilie Ilașcu”, și stabilește modelul și elementele sale distinctive, procedurile de înaintare a propunerilor, criteriile de acordare, precum și cazurile de retragere.

Art. 6

Dispozițiile prezentei legi se completează cu dispozițiile Legii nr. 29/2000 privind sistemul național de decorații al României, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în măsura în care nu contravin prezentei legi.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

Președintele Senatului

Președintele Camerei Deputaților